ת"ש דאמר רב הונא הלכה כר"ח בן יעקב. כלומר *דהוה ידיע להו דרב הונא תפילו בקמייתא קבע הלכתא כר"ח בן יעקב דלא לא מאי מעיקרא מדרב הונא דפליגי רבנן עלויה הוא דפסיק הלכתא כוותיה כך פירשו רבותי וגרסינן בעיני שמן זורק ולכך תנא מעיקרא כי חיבעית לי פליגי רבנן עליה לי נגלו למיקם לקושטא דמילתא הוא דבעינן דלמי פליגי עליה לפסקי הלכתא כוותיה דיחיד ורבים הלכה כרבים וכדמסקי' בבעיין אם תמלא לומר פליגי הלכתא כוותיה לו ליה הלכתא כוותיה אבל השתא דמקבע רב הונא הילכתא כוותיה

כ א מיי' פ"ג מהלכות שבועות הלי"ה סמג לאוין רמח טוש"ע י"ד סי' רלב סעיף ד:

כא ב טוש"ע י"ד סימן רלט סעיף ג:

תוספות

מאי איש פלוני. וה"מ והא פשיטא כגון דפליגי רבנן עליה לפסק הלכה כרבי אליעזר ב"י ולו לא : נדרי הבאי אם לא ריאיתי. פירוש שמתר קונם פירות העולם עלי אם לא ראיתי וכו' מותרין מפני דמצידי חיכי דמתמתי הכי כדי לאתות ולנדוק אם נדרי הבאי אסורין שבועות הבאי מותרין ואין כלום ואין סהדי כדפירשית לעיל : בעולי מלרים. לפי שהיה מרובה הוא במסקנא נמי כי היכי דנקטינן טעמא דלמו מלכה אחת ה"נ נקטינן טעמא דלמו מלכה אחת דבתרוייהו כל היכא דליתהו מודה רבי אליעזר דנדר הוי ולא זרוזין ולזה גרסה שהסכים הרמב"ן ז"ל בהלכותיו בפ' קונם וכדבריו גרסה לי דחי לא תימא הכי מתני' דפ' קונם דאם לו אתה בא ושוטל דלא כרבי אליעזר בן יעקב דבתרייתא דיתר על כן לחיוב ולחי הכי היכי פסקינן כר' אליעזר בן יעקב חפי' במאי דתלמר בבתרייתא הוה ליה סתם במתני' ומחלוקת בבריימתא והלכה כסתם תנאי במתני' נדרי הבאי. תמר קונם אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מלרים אם לא ראיתי נתם בית הבד. גרסה לי לתנא תרי גווני נקט חד דקייך ביה גוזמת דהיינו כעולי מלרים דעבידי לימים רבי חזי לימים טובא גזים ותמר כעולי מלרים וחד לא קייך ביה גוזמת דהיינו נתם כקורת בית הבד דכיון דמפרשינן בגמרא דלא נתם גדול קתני אלא אמר מרוח כקורת בית הבד שאין שום נתם מרוח כלל ומשמעינן תנא דכי תלה ליסור פירות בחד מהני נדרי בעל וכל חד וחד טעמיה לחוד לכי תמר קונם עלי פירות אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מלרים בדין הוא דלא לתסרו עליה דקושטא קתמר כיון שרחה עם רב דעביד לימים דגזים כבי ה"ג וכי תמר אם לא ראיתי נתם כקורת בית הבד כמי הפירות מותרין מטעמא דחמרינא לתע"ג דודאי קתמר לחפי' בדרך גוזמא לא קייך למימר הכי לחפי' הכי הפירות מותרין משום דחמדינן ליה לדעתיה שלא לאסור את הפירות שהכוון שא"כ לא היה לו לתלות ליסורו בחלי שלא היה לו לאסרם עליו במוחלט שהרי לחך כשהתנה בכיולא בזה אין לחנאו עניו שהרבר ברור שלא רלה נתם כזה שאין בין לאסר סתם למתנה בכיולא בזה כלום שלא לאסור פירות בח שלא יאמר דברי הבאי זה כלומר שרחה נתם כקורת בית הבד ומש"ה ניחא לי' דתנן בשבועות שתים בתרא (שבועות דף כט.) גבי שבועת שוא שם לא רליתי גמל הפורח בחויר, דתני גווני דבעי למימר דהיינו מידי דקייך ביה גוזמא ולא קייך ביה גוזמא לא תנקוה: גמ' כך שבועות הבאי מותרות. כלומר שהפירות מותרין משום ההוא טעמא דפריסנא במתני' מיהו במידי דלא קייך ביה גוזמא וכגון גמל הפורח בחויר ונתם כקורת בית הבד כי תלי ליסור פירות עלייהו לקי משום שבועת שוא דליהוי לו לאסור פירות נתנון מההוא טעמא דכתיבנא לעיל ולחי יאמה שבועה לשוא לומר שרחה דבר זה ולייט מתני' דשבועות תתן סתם דכי האי גוונא טוקה משום שבועת שוא מה שאין כן בגדרים דבגדרי שוא ליכא מלקות: ומקשי' היכי דמי שבועות הבאי אי נימא דאמר שם לא רליתי בדרך הזה כעולי מלרים מידעם קאמר הרי יאתה שבועה לשקר. כלומר שאין לנתון זה שום משמעות ולשקר לתו תוקף תנא כלומר לעיל דבר כדכתיב קרא לך לשקר אמרתי: דאמר שבועה שרחיתי. ונרחה בעיני דסבירא ליה לחביי לפוס לוקימתיה דכי קתני כך שבועות הבאי מותרות לתו לחלוטו גווני דמתני' קאי דבמידי דלא קייך ביה גוזמא ליכא למימר שתתא שבועתו מותרת דשבועת שוא היא וליכא למימר מ"מ הפירות מותרות דהא אמרינן בתיסור פירות מוקים לה לעיל לחביי הכי קתני כשם שנדרי הבאי מותרין כך שבועות הבאי של גוזמא מותרות דלא תימא כיון דשבועה תמורה היא לא גזיס בה לימים ובדוקא קא מתסבע ולקי משום שבועת שוא דליתיה לעיל עביד לימים דגזים בשבועות כי היכי דגזים בנדרים: ומקשי ליה רבא ח"ל כמה ליה למימר לכומר דחי לחמידי דקייך ביה גוזמא בלחוד קאי פשיטא דשבועות נמי מותרות דהיכן קאמר קונמי ועוד דומיא דנדר קאמר ולא שבועה ברחיתי קאמר אי שבועה מותרות דהיכן קאמר אי שבועה מותרות בהנהו תרי גווני דמתני' כך שבועות מותרות בהנהו תרי גווני גופייהו ולי שבועה ברחיתי קאמר אי אפשר שתהא מותרת דעתם כוונתו בית הבד ולכוותיה לכיון

כשם שנדרי הבאי מותרים כך שבועות הבאי מותרות: לימימא דאמר שבועה שם לא רליתי בדרך הזה מידעם קאמר. לכיון דאיט חוסר שום דבר עליו מן בלעדן הזה שבועה כלל ולא גרם הכי יאתה שבועה לשקר: ח"ל נאמר לי למימר. כיון דאמר שבועה שרחיתי פשיטא דאסור ח"ש בדרך כיוצא בזה ובנדר דוקא שכיון שהזכיר בלשון נדר קנוני. דמשמע שתוקף דבר עליו בשבועה כמו בנדר: יאסרו פירות מוקים לה לעיל בשבועה כמו בנדר: שומשמי חזא. לתה נתלים בהם שולי מלרים ולדעתו שפיר קא משתבע ואם אמרו שהוא כן למה חיו נתלין: *) תדעתא דיחן לימתבע בדבר משום כזה ואם"ג דבמתניתין מהימנינן ליה לנדר בחמתו אל יפר ובקבטות מלבים מן יפר משום כל כך: לתפוקי דלי יהיב ליה לתקונדי. דבר שמתקים בו בעבלות כמו בתקונדי לחבליתו (קידושין דף כח.): ותקיף לתו אמר עזי. תש"ס שמשום הוא ולכוון בתר דעתיה: לתפוקי מקניא דבבא. ולתן זה דבר מופלג ודמי לדעתיה שפיר קא משתבע שהרי מצוי לידו לתת אלא שהוא מרוה מו טובה שבבבא מן טובה שבעל פה: תשמע מלות המלך. כדכתיב (לתקמר ג) מזוג לחה שובר את מלות המלך: שקולה מלות גיליס כנגד כל המלות. כדכתיב (במדבר מו) ולחיתם מותו וזכרתם

*) שייך לדף שלמ"ז

ממוכה

[עי' תוס' שבועות כב. ד"ה משל"ב וכו' ועי"ש]

ס"ל כשם שנדרי הבאי מותרים כן[שבועות הבאי מותרות וכן גי' ברמב"ם [וכן בתוספתא פ"ב]

פי' הרא"ש

מתני' נדרי הבאי. כמו בג' מקומות דבבבא מבמיעא (שי הבבא דף ה:) בלומר נדמת ושפת יבל וכן זה מוסיף על מה שבלה בלחם שבועה בבל שבלמ"ונדול ומוסיף לומר יאסר מתה שבלה והוא בשבועת יודע שלא היה כל כך כמו שהוא לומר הלבך אע"פ שלחתר קונם בבל זה עלי אם לא רליתי אם בבועה שרחיתי לחתר יאסר בך בקונם בית הבד לא לחתר יבל כך כמו שהוא לומר ויאסר הבדר עלי שלא אוכל מהיכן הוא יודע שלא היה כל כך כמו שלחתר שלא לחתר דבר בני אדם להוסיף על מה שבלו ולא היה דעתו לנדר כי דבר בני אדם לדבר כן ובנדרים הלך לחתר לשון בני אדם: נמ' תנא נדרי הבאי מותרין אבל מ"מ הפירות מותרות. כלומר שבועת הבאי מותרת אפי' הלבך ממילא לחתר יאסר מתה שבלה בבועת שוא דליתיה לעיל עביד לימים דגזים בשבועות כי היכי דגזים בנדרים: ומקשי ליה רבא ח"ל כמה ליה למימר לכומר דחי לחמידי דקייך ביה גוזמא בלחוד קאי פשיטא דשבועות נמי מותרות דהיכן קאמר קונמי ועוד דומיא דנדר קאמר ולא שבועה ברחיתי קאמר אי שבועה מותרות דהיכן קאמר אי שבועה מותרות בהנהו תרי גווני דמתני' כך שבועות מותרות בהנהו תרי גווני גופייהו ולי שבועה ברחיתי קאמר אי אפשר שתהא מותרת דעתם כוונתו בית הבד ולכוותיה לכיון

פי' הרא"ש

מתני' נדרי הבאי. כמו בג' מקומות דבבבא מבמיעא (שי הבבא דף ה:) בלומר נדמת ושפת יבל וכן זה מוסיף על מה שבלה בלחם שבועה בבל שבלמ"ונדול ומוסיף לומר יאסר מתה שבלה והוא בשבועת יודע שלא היה כל כך כמו שהוא לומר הלבך אע"פ שלחתר קונם בבל זה עלי אם לא רליתי אם בבועה שרחיתי לחתר יאסר בך בקונם בית הבד לא לחתר יבל כך כמו שהוא לומר ויאסר הבדר עלי שלא אוכל מהיכן הוא יודע שלא היה כל כך כמו שלחתר שלא לחתר דבר בני אדם להוסיף על מה שבלו ולא היה דעתו לנדר כי דבר בני אדם לדבר כן ובנדרים הלך לחתר לשון בני אדם: נמ' תנא נדרי הבאי מותרין אבל מ"מ הפירות מותרות. כלומר שבועת הבאי מותרת אפי' הלבך ממילא לחתר יאסר מתה שבלה בבועת שוא דליתיה לעיל עביד לימים דגזים בשבועות כי היכי דגזים בנדרים: ומקשי ליה רבא ח"ל כמה ליה למימר לכומר דחי לחמידי דקייך ביה גוזמא בלחוד קאי פשיטא דשבועות נמי מותרות דהיכן קאמר קונמי ועוד דומיא דנדר קאמר ולא שבועה ברחיתי קאמר אי שבועה מותרות דהיכן קאמר אי שבועה מותרות בהנהו תרי גווני דמתני' כך שבועות מותרות בהנהו תרי גווני גופייהו ולי שבועה ברחיתי קאמר אי אפשר שתהא מותרת דעתם כוונתו בית הבד ולכוותיה לכיון

הגהות הב"ח (ג) רש"י ד"ה ושבו וכו' שבועות הבאי לפוריו דמשמע דשבועה דקאמר בלשון מר ספ"ד ויתיב נדרי נמתק:

גליון השים בהרח"ש ד"ה מ"ם וכו' דהוה ידיע להו. כעין זה בר"ן לקמן כו ע"ת ד"ה ולר"ח וכעבה דף ע ע"ב בתוספ' ד"ה הא לן ובש"ב.